

Komentarz do obrad Światowego Forum Organizacji Polonijnych w ramach V Światowego Zjazdu Polonii i Polaków za Granicą.

Forum obradowało w Sali Kolumnowej Sejmu RP w dniach 21-22 września br. Wzięło w nim udział około 100 delegatów z całego świata. W pierwszym dniu obrad wygłoszono 18 referatów, a w czasowo ograniczonej dyskusji wzięło udział 7 osób. W drugim dniu obrad wygłoszono 5 referatów (MSZ, SWP i Senat) oraz wysłuchano 6 prezentacji inicjatyw polonijnych z W. Brytanii, Szwecji, Austrii i Ukrainy. Na dyskusje zabrakło czasu.

Trudno dokonać merytorycznego podsumowania Forum Organizacji Polonijnych na przebieg, którego nie miałam wpływu, dlatego ograniczę się do komentarza oraz przekazanie niezbędnych informacji.

Informacja

W styczniu br Prezydium RPS powierzyło mi rolę koordynatora tego Forum.

Wiedziałam, że nie łatwe to zadanie ze względu na różnorodność zorganizowanego życia polonijnego, którego nie da się ująć cyframi, bo dotyczy relacji międzyludzkich na różnych jej płaszczyznach.

Przygotowany program pt “Polonia nie jeden ma wymiar” podzielony był na 5 Sesji tematycznych. Na 5 płaszczyznach dyskusyjnych chciałam przedstawić:

1. Wkład Polonii i Polaków za granica w walce o Niepodległa na przestrzeni 100 lat
2. Trzy pokolenia o Polsce i Polonii- wczoraj, dziś i jutro-ich wkład i wizja
3. Współpraca z Polonia i Polakami za granica przedstawiona przez przedstawicieli Rządu, Sejmu i Senatu RP oraz organizacje pozarządowe
4. Działalność polonijna- zorganizowana struktura czy grupa(y) na Facebooku...?
5. Organizacje polonijne a apolityczność

Każda Sesja miała swoich referentów – w sumie było ich 11 i każda kończyła się 30 min dyskusją. Tak przygotowany plan przesłany został do Stowarzyszenia Wspólnota Polska na 2 miesiące przed Zjazdem. Wiekim zaskoczeniem było poinformowanie mnie na 2 tygodnie przed Zjazdem, że SWP bez konsultacji dokonała zmian w programie, który polegał na:

1. Wprowadzeniu 6 dodatkowych referentów
2. Wykreśleniu ustalonych przeze mnie prezenterów, wprowadzając osoby według własnego klucza
3. Zablockowano udział Waldemara Tomaszewskiego z Litwy jako Moderатора Sesji V
4. Zmieniono tematy zaplanowanych referatów

Bez uzgodnienia przesuwano delegatów, którzy zgłosili się do uczestnictwa w Forum Organizacji Polonijnych do innych tematycznie Forum.

Tak przygotowany i zrealizowany przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska program wywołał ogólne niezadowolenie. Referaty i prezentacje wypełniły prawie cały czas zaplanowanych obrad pozbawiając delegatów możliwości merytorycznej dyskusji, na którą tak bardzo liczyli. Zabrakło również czasu na podsumowania dwu dniowych obrad

tego Forum. Delegaci w krótkich wystąpieniach wyrażali dezaprobatę na tak instrumentalne traktowanie środowisk polonijnych. Dlatego merytorycznego podsumowania, jeżeli tego można dokonać powinno to zrobić Stowarzyszenie Wspólnota Polska.

Komentarz

Forum Organizacji Polonijnych od początku cieszyło się największym zainteresowaniem, świadczy o tym ilość zgłoszonych delegatów. Delegaci Forum mieli ściśle sprecyzowane oczekiwania. Chcieli nie tylko podzielić się osiągnięciami, wizją przyszłości oraz współpracy na różnych szczeblach życia polonijnego ale również wzbogacić swoją wiedzę czerpiąc z skarbca innych środowisk. Oczekiwali szerokiej dyskusji z przedstawicielami władz państwa polskiego i organizacjami pozarządowymi o wizji współpracy, wspólnych projektach i wspólnym rozwiązywaniu problemów polonijnych na różnych kontynentach świata. Niestety, ich oczekiwania nie miały zakończenia satysfakcjonującego, bowiem obrady zdominowały wystąpienia (18 referatów), których zdecydowanie było za dużo. Wystąpienia przedstawicieli władz państwowych oraz Stowarzyszenia Wspólnota Polska (9 referatów bez ograniczeń czasowych) dotyczyły wizji współpracy z Polonią i Polakami za granicą, często powtarzane były te same kwestie. Szkoda tylko, że nasi dostojni goście po wygłoszeniu cennych informacji opuścili salę za wyjątkiem Dyr. Biura Polonijnego Senatu. Tematy przez nich poruszane mogły być płaszczyzną szerokiej dyskusji dla obupólnych korzyści. Nie było więc dialogu, a prowadzony monolog w którym sami siebie przekonywaliśmy do swoich racji był bez znaczenia.

Ciekawy był rys historyczny przygotowany i zaprezentowany przez Teresę Szakowską-Łakomy i Jagodę Kaczorowską o wkładzie Polonii i Polaków za granicą w walce o Niepodległość, był chyba jedynym na Zjeździe tego rodzaju tematem z okazji 100 lecia Święta Niepodległości.

Wystąpienia przedstawicieli 3 pokoleń były bardzo interesujące ze względu na ich różnorodność w przestrzeni i czasie w walce o wolną niepodległą Ojczyznę na wszystkich kontynentach świata. Wszyscy podkreślali, że Ojczyzna była i jest tym akumulatorem inspirującym nas do działania na różnych płaszczyznach życia społecznego, kulturalnego i politycznego nawet wtedy kiedy w Polsce nie mamy współpartnera. We wszystkich referatach mówiono o wielkim zaangażowaniu Polonii na rzecz obrony dobrego imienia Polski i Polaków podkreślając, że jest to dla nas temat oczywisty i bezdyskusyjny.

W Sesji IV młode pokolenie zastanawiało się czy zorganizowane życie polonijne jest nam potrzebne. W swoich wystąpieniach podkreślali że Facebook i inne media społecznościowe są bardzo pomocne bowiem zwiększają zasięg działania, ale nigdy nie zastąpią struktur organizacyjnych które mają jasno określone cele i zadania, są przewidywalne, weryfikowalne i uporządkowane. Podkreślano również, że najnowsza Polonia żyje Polską prosto z Polski i nie czuje braku odewania, a raczej poczucie tymczasowości. To powoduje brak ich zainteresowania w tworzeniu lub uczestniczeniu w zorganizowanym życiu polonijnym. Widzą oni ogromną rolę i wyzwanie które stoją przed organizacjami parasolowymi i państwem polskim by zaktualizować młodą Polonię.

Uważają, że należy zastanowić się jak budować pasy transmisyjne pomiędzy bogatym życiem polonijnym wcześniejszych organizacji a tą nową Polonią.

Organizacje polonijne a apolityczność, to temat zaplanowany w moim programie. W ostatniej chwili został z programu skreślony przez SWP. Wcześniej jednak przygotowany na ten temat referat wygłosił Roman Śmigielski, który w wymiarze historycznym ukazał wielkie dziedzictwo emigracji politycznej w okresie rozbiorów, okupacji hitlerowskiej i komunistycznej. W rozważaniach nad politycznością a apolitycznością przedstawił wiele przekonujących argumentów. Organizacje polonijne, które podejmują różnego rodzaju działania w kraju swego zamieszkania, lub na arenie międzynarodowej w obronie polskiej mniejszości narodowej lub innej kwestii – uczestniczą w życiu politycznym. Zatem

Organizacje polonijne które podejmują tego rodzaju działania do pewnego stopnia są polityczne. Powinny być jednak apartyjne, nie związane z żadną partią polityczną.

Po wysłuchaniu 18 referatów przewidziana była 30min dyskusja.

W drugim dniu nie było wizyty studyjnej jak ogłoszono w programie. W Sali Kolumnowej kontynuowane były obrady. Ciekawe były wystąpienia przedstawicieli MSZ i Dyr. Biura Polonijnego Kancelarii Senatu na temat składanych i realizowanych projektów polonijnych oraz prezentacje inicjatyw polonijnych przez delegatów z różnych państw Europy.

Na dyskusję nie było czasu dlatego do prezydium Forum Organizacji Polonijnych wpłynęły: uwagi- prośby- wnioski- postulaty i apele.

Uwagi:

1. W wystąpieniach przedstawicieli Rządu, Sejmu i Senatu powtarzane były te same informacje. Ich czas wystąpienia był dłuższy niż osób reprezentujących Polonię, to spowodowało wycięcie czasu na dyskusje i wypowiedzi delegatów reprezentujących organizacje z całego świata.
2. Brak dyskusji w tematycznych blokach stworzyło sytuację, że delegaci po wysłuchaniu 18 referatów nie byli w stanie skupić się nad poszczególnymi tematami i zapamiętać poruszane w nich kwestie.
3. Uważamy, że powinien być przeznaczony czas na dyskusje i pytania po każdym referacie
4. Referaty powinny być krótkie i merytoryczne, delegaci powinni zgłosić tematy na przyszły Zjazd np Problem odbierania polskich dzieci przez Urzędy Socjalne. Groźna ideologia Gender wprowadzana do szkół.
5. Zjazd powinien odbywać się częściej niż 6 lat
6. Forum Organizacji Polonijnych powinno stworzyć pole do współpracy pomiędzy organizacjami. Zbyt dużo czasu przeznaczono na opis zarysu historycznego, źródeł danych organizacji. Trzeba patrzeć w przyszłość: konkretne dziedzin współpracy pomiędzy Wschodem i Zachodem. Więcej czasu na mówienie o problemach i szukanie wspólnych rozwiązań.

Prośba:

1. Do RPŚ o wsparcie wniosku do Rządu RP w sprawie przyspieszenia prac i rozmów z rządem Federacji Niemiec dotyczących zapisów traktatowych o dobrym sąsiedztwie i przyjazdnej współpracy między Polską a Niemcami z których Niemcy nie wywiązują się.
2. O współpracę na płaszczyźnie wydarzeń kulturalnych z organizacyjnymi polonijnymi całego świata(informacji, materiałów, wystaw itp)

Rezolucje:

1. Kongres Polonii Amerykańskiej (KPA) New Jersey wnioskuje o przyznanie stałego miejsca przedstawicielowi KPA USA w Radzie Polonijnej przy Prezydencie RP. Polonia w USA jest największą grupą Polaków na całym świecie poza krajem ojczystym. Jest bardzo aktywna w działalności kulturalno-oświatowej, historycznej i politycznej, zarówno w USA jak i w Polsce. Wierzymy, że taki przedstawiciel Polonii byłby wiarygodnym źródłem informacji dla doradców Pana Prezydenta, oraz mógłby brać udział w Sejmowej Komisji d/s Łączności z Polonią oraz być kontaktem w organizacji imprez polonijnych w USA.
2. KPA New Jersey od lat upomina się o program informacyjny w telewizji państwowej TVP Polonia która jest naturalnym wyborem do tego celu. W chwili obecnej jedynym programem anglojęzycznym w telewizji internetowej w USA jest TV Republika. Bardzo prosimy o poważne rozpatrzenie tej rezolucji.

Wnioski:

1. Delegaci Forum Organizacji Polonijnych oczekują od Polski partnerstwa i podmiotowego traktowania.
2. Prosimy o sprawniejszą realizację spraw związanych z przyjętą ustawą o Repatriacji wobec Polaków i Polonii ze Wschodu.
3. Zwiększenie ilości przyjazdów dzieci i młodzieży do Polski na wakacje.
4. Wzmocnienie wsparcia dla Polonii w Ameryce Południowej oraz w krajach Europy Środkowo- Wschodniej.
5. Wzmocnienie społecznych szkół polonijnych oraz szkół z polskim językiem nauczania w obcych systemach edukacji.

Postulat:

1. 1/3 Narodu Polskiego mieszka poza granicami RP. Nie może być tak aby ta część Narodu nie miała wpływu na rozwój i losy Ojczyzny. W związku z tym przedstawiciele organizacji polonijnych z całego świata-uzestnicy V Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy zwracają się do kompetentnych władz ustawodawczych i wykonawczych RP o wszczęcie procedur mających na celu powstanie odrębnego okręgu wyborczego dla Polaków zamieszkałych poza granicami Polski. W okręgu tym powinni mieć czynne i bierne prawo wyborcze jedynie Polacy, których miejsce zamieszkania znajduje się poza Polską. Wielkość tego okręgu pod względem ilości mandatów powinna być co najmniej taka jak okręgu wyborczego Nr.1

Apel do polskich stowarzyszeń

1. Apelujemy do polskich stowarzyszeń na świecie, aby w zdecydowany sposób wyraziła swoją opinię, tak by przekonać Opactwo na Monte Cassino, do zmiany swoich decyzji i wyrażenia zgody na postulaty Ambasady RP (2 postulatory)
 - a. Sformalizowanie prawa do swobodnego i bezpłatnego dostępu do pomników istniejących od ponad 70 lat, w formie konkretnego aktu prawnego, gwarantującego niezależnego od najemcy dostępu do pomników
 - b. Zmiany umowy najmu w punktach, w których przewiduje się działalność niegodną z sakralnym charakterem tego miejsca, taką jak produkcja piwa.

APEL

Od prawie 30 lat prawa Polaków na Litwie są przez władze litewskie notorycznie łamane. Proceduru tego w najmniejszym stopniu nie zmieniło wynegocjonowanie i podpisanie 26 kwietnia 1994r, przez Prezydentów RP i Republiki Litewskiej TRAKTATU o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy, mimo że ten akt prawny gwarantował Polakom na Litwie i Litwinom w Polsce szerokie prawo jako mniejszościom narodowym. Łamanie podpisanych umów traktatowych odbywa się przy konsekwentnej obojętności władz polskich, które zachowują się tak jakby nie czuły się do czegokolwiek zobowiązane postanowieniami Traktatu. Co gorzej, ostatnio pojawiły się wypowiedzi sugerujące, że przynajmniej niektóre postanowienia Traktatu, Polska traktuje jako zbyt wygórowane (wypowiedz prezydenta RP Andrzeja Dudy), względnie niestuszne (wypowiedz ministra Spraw Zagranicznych Jacka Czaputowicza).

W tej sytuacji, my -przedstawiciele Polonii i Polaków za Granicą, zgromadzeni w Warszawie w dniach 20-23 września 2018 r na V Światowym Zjeździe Polonii i Polaków z Zagranicy

APELUJEMY

Do Najwyższych Władz Rzeczypospolitej Polskiej

Prezydenta Andrzeja Dudy - Marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego - Marszałka Senatu Stanisława Karczewskiego - Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego - Ministra Spraw Zagranicznych Jacka Czaputowicza - o to by:

1. Zagwarantowały przestrzegania należnych praw Polakom na Litwie zawartych w Traktacie polsko-litewskim
2. Powołały komisję ekspertów z udziałem przedstawicieli reprezentujących organizacje Polaków na Litwie oraz niezależnych od polskich władz środowisk kresowych z Polski, które by dokonały oceny wykonywania postanowień Traktatu odnośnie praw mniejszości polskiej na Litwie i litewskiej w Polsce.
3. Opracowała „mapę drogową” działań, mającą doprowadzić do jak najszybszego i pełnego zapewnienia obu mniejszościom należnych praw.
4. Poinformowała opinię publiczną o rezultatach prac komisji, w szczególności o zamierzonych działaniach, których celem byłoby przeciwstawienie się dyskryminacji Polaków na Litwie.

